

РЕШЕНИЕ

№ 34613

гр. София, 22.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав, в
публично заседание на 06.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ивета Стефанова

при участието на секретаря Елена Георгиева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **6047** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203-207 АПК във връзка с чл. 1 ЗОДОВ.

Образувано е по искова молба на Г. Д. С., подадена чрез адв. А., съответно срещу Министерския съвет (МС) на Република България и Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ). Твърди се, че въз основа на Решение № 536/15.07.2011 г. на МС за принудително отчуждаване на част от имота, собственост на ищеца, са извършени фактически действия за изпълнение на мероприятията по изграждане на обект „Автомагистрала М.“ без собственикът му да е надлежно обезщетен, а с последваща негова отмяна по съдебен ред е заличено отчуждаването, довело и до отпадане на нуждата от заплащане на обезщетение за имота. Претендират се имуществени вреди в размер на 20 000 лева, представляващи пазарната цена на имота към 09.06.2022 г., ведно с мораторна лихва върху тази сума, възлизаща на 1 845 лева и законната лихва върху тях от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на сумата, причинени в резултат на неоснователно бездействие на Министерския съвет да извърши отчуждаване на съответната част от собствения му недвижим имот след отмяната на приетото от МС Решение № 536/15.07.2011 г. Заявени са и имуществени вреди в размер на 11 000 лева, изразени в неполучено възнаграждение за ползване на имота за периода от 26.07.2011 г. до датата на предявяване на иска – 22.06.2023 г., със законната лихва върху него от предявяването на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, вследствие на незаконосъобразни действия на АПИ по извършване на строителни дейности на обект АМ М. върху притежаваната от ищеца идеална част от процесния имот. Размерът на търсеното от МС обезщетение е обвързан от цената на завезтия и застроен без правно основание имот, а претенцията срещу АПИ – от стойността на подобно на наем възнаграждение за времето, през което собственикът му е бил лишен от правото да ползва имота. Моли ответниците да бъдат

осъдени да заплатят поисканото обезщетение съобразно предявената срещу всеки от тях претенция и да му се присъдят деловодните разноски.

Ответникът - Министерски съвет на Република България, чрез процесуалния си представител, отрича основателността на иска. С аргументи за липса на нормативно задължение да извърши заявеното от ищеца отчуждаване и приложимост на общия исков ред по отношение на търсената защита моли за отхвърлянето му и присъждане на юрисконсултско възнаграждение в минимален размер. Релевира възражение за прекомерност на претендираните от ищеца разноски за адвокатски хонорар.

Ответникът – Агенция „Пътна инфраструктура“, чрез процесуалния си представител, изразява позиция за неоснователност и недоказаност на иска. По съображения за отсъствие на елементите от фактическия състав на отговорността на държавата за вреди моли за отхвърлянето му и за присъждане на юрисконсултско възнаграждение в минимален размер. Възразява срещу размера на претендираното от ищеца адвокатското възнаграждение като прекомерно.

Прокурорът дава заключение за неоснователност на исковата претенция.

От фактическа страна:

С влязло в сила Решение № 536 от 15.07.2011г. на Министерския съвет на Република България - т. 77 от приложението към акта, е отчуждена за държавна нужда (изграждане на обект „АМ М.“ Оризово - Капитан А. от км 114+000 до км 117+345.10 и реконструкция на ел.кабел 20 kV, кабел САХкТ и реконструкция на водопроводи на територията на [община], област Х.) част от недвижим имот с пл. № 331012 в землището на [населено място], [община], с площ 2393 кв.м., собственост на Г. Д. С. и В. Д. К. съгласно Нотариален акт № 139 по н.д. № 441/2004 г. и е определено обезщетение в размер на 479 лева общо за двамата съсобственици.

Между страните няма спор, че съответната сума за обезщетяване не е преведена по сметка на правоимащия Г. С. в законоустановения 6-месечен срок. По негово искане в производство по чл. 39, ал. 3 ЗДС Решение № 536 от 15.07.2011г. на Министерския съвет е отменено с Решение № 100 от 15.02.2022 г. по адм. дело № 1161/2021 г. по описа на Административен съд – Хасково, потвърдено с Решение № 5644 от 09.06.2022 г. по адм. дело № 3835/2022 г. по описа на Върховния административен съд. В този смисъл, по окончателен и обвързващ съда начин е разрешен въпросът относно ненастъпването на вещноправния ефект на отчуждаването като последица от факта, че съсобственикът на частично отчуждения имот не е бил своевременно обезщетен съобразно своя дял.

По делото не се спори, че са извършени строителните дейности и СМР по изграждане на обекта, за което процесният имот е бил частично отчужден. Не е спорно и дали ищцовият поземлен имот е засегнат от реализирани мероприятия по изграждането на АМ М..

На 26.07.2022 г. ищецът е депозирал предложение до МС, МРРБ, МФ и АПИ за покупко-продажба на притежаваната от него S идеална част от 2393 кв.м. от площта на поземлен имот № 331012, предмет на отмененото по съдебен ред отчуждаване, и искане да бъде обезщетен за периода на ползването му от държавата без правно основание. Няма данни за произнасяне на сезираните органи по направеното предложение.

Заключението на допуснатата съдебно-техническа и оценителна експертиза е дало отговор на въпросите относно началото на строителството на обекта, частта от имота, засегната от реализацията на мероприятията (процесната северна част попада в обхвата на заградената от сервитута на магистралата площ), разположението на имота спрямо трасето на АМ и разстоянието от него до ГКПП Капитан А.. Изчислен е размерът на пазарна цена на S ид.ч. от 2393 кв. м. от ПИ в различни варианти – към датите на решението за отчуждаване и на окончателното съдебно решение за отмяната му, и размерът на мораторната лихва върху

пазарната цена в двата случая. Изследвана е пазарната оценка на правото на ползване на имота в зададения период и район, както и размера на годишния наем на идентични или подобни имоти в периода.

От правна страна:

Искът е допустим поради приложимостта на инцидентния съдебен контрол спрямо незаконосъобразността на фактическото действие или бездействие от съда по обезщетението в хипотезата по чл. 204, ал. 4 АПК.

Разгледан по същество, искът е неоснователен. В производството по обезщетение за вреди по ЗОДОВ, както и в общия исков процес, ищецът носи тежестта да докаже иска си по основание и размер. Доказването на основанието на иска се свежда до установяването на фактите, от които ищецът черпи съществуването на спорното право на обезщетение. Установената в чл. 154, ал. 1 ГПК тежест на доказване се изразява в провеждането на пълно главно доказване на релевантните за правото на обезщетение факти. Фактическият състав на отговорността на държавата за вреди по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ включва незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на държавен орган при изпълнението на административна дейност, наличието на вреда от действието (правно или фактическо) и причинна връзка между него и вредоносния резултат. Реализирането на отговорността на държавата е обусловено от кумулативното наличие на всеки от елементите от състава на отговорността. Искът в случая е недоказан по основание, като липсва и причинна връзка между юридическите факти, от които се извежда правото на обезщетение, и характера на претендираните вреди.

Отчуждаването на имот за държавна нужда е възмезден придобивен способ, но за да настъпи правния му ефект, т.е. да се прекрати правото на собственост на досегашния му титуляр и то да се придобие от държавата, е необходимо обезщетението за имота да е преведено по сметка на правоимащото лице. До изпълнението на това условие не може да се осъществи и транслативното (вещно-правно) действие на отчуждаването, независимо дали имотът е завзет при допуснатото предварително изпълнение на административния акт. Корелативно свързано с правото да се получи определеното от отчуждаващия орган обезщетение е задължението от облигационен характер на инвеститора на обекта (чл. 39, ал. 4 ЗДС) за плащане на дължимата сума за стойността на отчуждения имот.

С отмяната по съдебен ред на Решение № 536/15.07.2011 г. на МС са заличени последиците на отчуждаването и съответно е отпаднала предпоставката за обезщетяване. Цената на имота е еквивалент на прекратеното право на собственост. При липсата на промяна в субекта на собствеността не е осъществен и правопораждащият факт вредите по ЗОДОВ да бъдат осъразмерени с обезщетението, което би било получено при преминаването на имота в държавна собственост. Пазарната цена на имота може да бъде обект на изследване при надлежно проведена и приключена процедура по отчуждаването му, тъй като представлява стойностен израз на правото на собственост върху него.

За разлика от правното бездействие на административния орган, което е приравнено на административен акт – чл. 58, ал. 1, вр. с чл. 21, ал. 1 АПК, защитата по чл. 256 АПК е приложима спрямо бездействие на органа по произтичащо пряко от закон или друг нормативен акт задължение за извършване на фактическо действие. Отмяната на Решение № 536/15.07.2011 г. не поражда задължение за Министерски съвет да проведе нова отчуждителна процедура. П. характер на производството по отчуждаване за държавна нужда на имоти – частна собственост, отрича възможността то да бъде иницирано от собственика на имота. Освен, че в случая е сезиран с искане да извърши правно действие, несъвместимо с хипотезата на чл. 256 АПК, отсъства и нормативен източник за дължимо разрешаване от органа на поставения пред него

въпрос. На предложението на ищеца до Министерския съвет за покупко-продажба на собствения му недвижим имот не съществува реципрочно задължение на адресата на искането за произнасяне по него. След като соченото за неизпълнено задължение не е от фактически характер, нито административният орган е негов субект по силата на изрично нормативно правило, по хипотеза извършването му не може да бъде обезпечено по реда на чл. 256 АПК. При това положение искът срещу Министерски съвет е неоснователен само на това основание с оглед изначалната липса на елемент от фактическия състав на правото на обезщетение.

Министерският съвет не е и пасивно материалноправно легитимиран ответник по иска в частта, предявена срещу него. По аргумент от правилото на чл. 39, ал. 4 ЗДС обезщетението, определено в решението на МС, се внася от инвеститора на обекта в търговска банка по сметка на правоимащите. Собствениците, чиито имоти са завзети в изпълнение на акт за отчуждаване, имат право на обезщетение за пропуснати ползи от датата на влизане във владение на имота до влизане в сила на решението за отчуждаване, както и на обезщетение за вредите върху имота или възстановяване на имота във вида към момента на завземането му в случай, че отчуждаването не се осъществи или бъде отменено – чл. 39б ЗДС. Независимо кой е издателят на акта за отчуждаване, задължението за обезщетяване на собствениците е възложено в тежест на друг субект - инвеститора, носещ и риска за реализирането на проекта.

Преценката дали в действителност имотът е завзет е въпрос от фактически характер и обвързан от индивидуализирането на неговото местоположение и граници. Обективен източник на информация за установяването им е кадастъра, данните от който са доказателство за съдържащите се в него обстоятелства, до доказване на противното – чл. 2, ал. 1 и ал. 5 ЗКИР. Според експертното заключение по делото, основано на данните от кадастралната карта, частта от поземления имот, предмет на Решение № 536/15.07.2011 г. на МС, представляваща процесната северна част граничи непосредствено с урбанизирана територия – част от имота на ищеца (от юг), и с АМ М. (от север). Вещото лице сочи, че само част от имота попада в платното на магистралата, а останалата (процесната северна част) е в обхвата на сервитута към него. Дори при извод, че ПИ е завзет, това не би довело до промяна на крайния правен резултат от исковия спор, доколкото защитата в случая следва да се реализира по общия гражданскоправен ред.

Безспорно е, че осъществяването на мероприятиято е увреждащ имуществената сфера на ищеца факт, но естеството на вредите е различно от твърдяното в исковата молба. Завземането на имота за задоволяване на държавната нужда от изграждане на автомагистрала не е правно уреден способ за придобиване на собствеността върху него. Фактическите действия по изпълнението на решението за отчуждаване (извършени преди да е настъпило прехвърлянето на собствеността, респ. - при отпаднало след отмяната на предварително изпълняемия акт правно основание) по същество са лишили ищеца от упражняване на правомощието да ползва имота като елемент от състава на вещното право на собственост. Увреждането не е равнозначно на цената, платима при прехвърлянето на правото на собственост. В този смисъл редът за защита по ЗОДОВ не е в състояние да преодолее производството по принудително отчуждаване на имоти – частна собственост, за държавни нужди по реда на Глава трета ЗДС.

Неотносима към предмета на настоящото производство и титулярството на собствеността е евентуалната невъзможност за възстановяването на имота. Последниците от нея, както по отношение на принадлежността на имота, така и с оглед на начина на компенсирането ѝ, са въпроси, свързани със защитата на правото на собственост, която е неподведомствена на административния съд и може да се търси в общия исков процес (чл. 108 и чл. 109 ЗС, чл. 45 и сл., чл. 59 и чл. 86 ЗЗД). В този смисъл е и практиката на Върховния административен съд.

Изложените съображения мотивират съда да отхвърли иска. Недоказаността му по основание

изключва необходимостта от обсъждането на размера на претенцията.

Исходът на делото обуславя в полза на ответниците право на разноски за процесуална защита, определени съобразно чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Воден от горното, Административен съд – София-град, II отделение, 38 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на Г. Д. С., с правно основание чл. 203-207 от Административнопроцесуалния кодекс във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, срещу Министерския съвет на Република България за обезщетение в размер на 20 000 лв., ведно с мораторната лихва в размер на 1 845 лева и законната лихва върху тези суми от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на сумата, в резултат на незаконосъобразно бездействие на Министерския съвет след 09.06.2022 г. да извърши отчуждителна процедура на S ид.ч. от 2393 кв.м. от имот пл. № 331012, собственост на ищеца съгласно Нотариален акт № 139 по н.д. № 441/2004 г., върху която е построен обект „АМ М.“ Оризово - Капитан А. от км 114+000 до км 117+345.10.

ОТХВЪРЛЯ иска на Г. Д. С., с правно основание чл. 203-207 от Административнопроцесуалния кодекс във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, срещу Агенция „Пътна инфраструктура“ за обезщетение в размер на 11 000 лв., ведно със законната лихва върху него от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане на сумата, в резултат на незаконосъобразни действия на Агенция „Пътна инфраструктура“ по завземане и застрояване на S ид.ч. от 2393 кв.м. от имот пл. № 331012, собственост на ищеца съгласно Нотариален акт № 139 по н.д. № 441/2004 г., за изграждане на обект „АМ М.“ Оризово - Капитан А. от км 114+000 до км 117+345.10.

ОСЪЖДА Г. Д. С. да заплати на Министерски съвет на Република България сумата от 130 (сто и тридесет) лева разноски по делото.

ОСЪЖДА Г. Д. С. да заплати на Агенция „Пътна инфраструктура“ сумата от 130 (сто и тридесет) лева разноски по делото.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: